TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
AVV. DR. ILONA SCHEMBRI
LL.B., LL.D., LL.M. (Lond.), Ph.D. (Birm.)

Udjenza tad-29 ta' April 2024

Talba nru. 30/2023 IS

LOUIS AZZOPARDI (I.D. 443069 (M))

VERSUS

ALEX ATTARD (I.D. 179167 (M))

IT-TRIBUNAL,

Ra illi b'Avviż tat-Talba ippreżentat fid-19 ta' Jannar 2023 (a fol. 2), l-attur talab l-ammont ta' elf tliet mija u tletin Ewro (Eur 1,330.00) rappreżentanti prezz ta' bhima illi l-attur xtara mingħand il-konvenut u liema bhima ġiet ritornata mill-attur lill-konvenut, bl-imgħax u l-ispejjeż kollha.

Ra d-digriet ta' dan it-Tribunal tat-23 ta' Jannar 2023 fejn l-attur ġie awtorizzat jipproċedi bin-notifika tal-konvenut (a fol. 3 u 4).

Ra illi l-konvenut ġie debitament notifikat fis-26 ta' Jannar 2023 (a fol. 6).

Ra illi l-konvenut ma ppreżenta ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas deher għas-seduta wara li ġie innotifikat b'dan illi waqa' fi stat ta' kontumaċja.

Ra illi l-attur ippreżenta l-kapitoli fil-konfront tal-konvenut (a fol. 12).

Ra illi saret seduta oħra għas-subizzjoni tal-konvenut fl-4 ta' Diċembru 2023 (a fol. 15).

Ra l-atti proċesswali.

Ra illi din il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidra

Mill-provi u xhieda prodotti jidher ċar illi l-attur xtara bhima mingħand il-konvenut b'dan illi pero' l-attur irritorna tali bhima lill-konvenut u il-konvenut ma ħallasx lill-attur lura.

Dan it-Tribunal innota illi l-konvenut kien innotifikat iżda l-konvenut ma ressaq ebda risposta u/jew kontro-talba f'dan il-każ u anqas deher għas-seduta wara li ġie innotifikat b'dan illi waqa' fi stat ta' kontumaċja.

Il-Kontumaċja tal-Konvenut

Hekk kif għadu ġie rrimarkat hawn fuq, jidher mill-proċess illi l-konvenut ma ressaq ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas deher għas-seduta wara li ġie innotifikat b'dan illi waqa' fi stat ta' kontumaċja.

It-Tribunal josserva illi l-kontumaċja waħedha ma titqiesx bħala ammissjoni tat-talba tal-attur da parti l-konvenut iżda kontestazzjoni ta' l-istess. Għalkemm il-konvenut baqa' kontumaċi, dan ma jfissirx li huwa abbanduna kull eċċezzjoni li seta' jagħmel fil-kawża u ammetta id-domandi. F'każ ta' kontumaċja jibqa' l-oneru fuq l-attur li jressaq provi sal-grad ta' probabbilità u li jressaq l-aħjar prova. Il-ġudikant għandu jeżamina jekk it-talba hijiex ġustifikata independentement mill-kontumaċja tal-konvenut (ara ***Fenici Insurance Agency Limited noe vs. Paul Stoner et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell [Inferjuri] fit-22 ta' Novembru 2002). L-istess intqal fis-sentenza ***Blye Engineering Co. Ltd vs. Philip Borg Bellanti et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri) fit- 22 ta' Ġunju 2005:

> "*huwa wkoll principju ben stabbilit illi ghalkemm il-konvenut jibqa' kontumaci dan ma kellux jinftiehem bhala li hu abbanduna kull eccezzjoni li seta' jaghti fil-kawza u ammetta d-domanda. Sta ghall-gudikant li jezamina jekk it-talba hix gustifikata, indipendentement mill-kontumacja tal-konvenut*. Vide Kollez. Vol. XXIX P III p 35"

Inoltre´, fis-sentenza fl-ismijiet ***Joseph Edmond sive Jesmond Meilaq vs. Brian Mizzi et noe***, deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Superjuri) fis-27 ta' Marzu 1996 ingħad:

> "*Illi fl-ahharnett irid jinghad illi skond il-gurisprudenza tal-Qrati taghna, il-konvenut li jibqa' kontumaci, bhal kaz odjern, ma jitqiesx li ammetta ttalba ta' l-attur, izda jitqies li jkun irrimetta ruhu ghall-gudizzju tal-Qorti. Dana ma jfissirx pero' li l-Qorti tista' tqajjem hija stess ex officio kwalunkwe eccezzjoni li l-konvenut seta' jqajjem kieku kkontesta l-kawza billi kif gie ritenut fis-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell in re Hammet vs Genovese moghtija fil-31 ta' Jannar 1991:*
>
> "*Il-Qorti m'ghandhiex tissolleva eccezzjoniiet li mhiex awtorizzata espressament mill-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni Pubblika.*

> *Ghaliex altrimenti tinholoq sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeciedi fuq eccezzjoni taghha stess haga li mhix rakkomandabbli billi tinvolvi vjolazzjoni ta' principju kardinali tas-smiegh xieraq tal-kawza;""*

L-istitut tal-kontumaċja hu intiż biss sabiex irażżan l-atteġġjament tal-kontumaċja u disprezz da parti ta' min ġie ċitat biex jersaq quddiem l-Onorabbli Qorti jew Tribunal (ara **Kummissarju tal-Artijiet vs. John Curmi** deċiża mill-Prim' Awla fil-31 ta' Jannar 2003).

L-Azzjoni tal-Attur

Fl-avviż tat-talba, l-attur fiehem eżattament x'inhi t-talba tiegħu u anke xehed f'dan ir-rigward fid-dettal fis-17 ta' April 2024, u liema xhieda tinsab a fol. 21 sa 23, b'dan illi ma hemm ebda dubju f'moħħ it-Tribunal dwar it-talba tal-attur.

Fir-rigward ta' dan l-ammont dovut mill-konvenut lill-attur, l-attur qed jitlob l-imgħax. F'dan ir-rigward, it-Tribunal jagħmel referenza għall-artikolu 1141 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta. F'dan il-każ, ma jidhirx illi tali obbligazzjoni hija ta' natura kummerċjali, u dan għaliex tali azzjoni ta' ħlas ma hix ta' natura kummerċjali, hekk skond il-Kodiċi tal-Kummerċ, Kap. 13 tal-Liġijiet ta' Malta. B'dan illi għaldaqstant, għandu japplika is-sub-artikolu 2 tal-Artikolu 1141 hawn fuq imsemmi, u liema artikolu jipprovdi illi "*F'kull każ ieħor, l-imgħaxijiet għandhom igħaddu minn dak in-nhar illi ssir sejħa għall-ħlas b' att ġudizzjarju, għalkemm fil-ftehim ikun ġie stabbilit żmien għall-esekuzzjoni tal-obbligazzjoni.*" S.L. 12.12 jagħti definizzjoni ta´ att ġudizzjarju. Għal kull buon fini, dan it-Tribunal jiċċara illi filwaqt illi huwa minnu illi liġi sussidjarja trid tkun interpretata fl-ambitu tal-Att ewlieni illi taħtu tkun saret il-liġi sussidjarja, kemm il-Kap. 12 kif ukoll l-Kap. 16 jirregolaw iċ-ċivil, fejn il-Kap. 12 jitkellem fuq il-proċedura u l-Kap. 16 jitkellem fuq is-sustanza, b´dan illi t-tnejn li huma wkoll jitkellmu fuq l-istess prinċipju; l-att ġudizzjarju b´dan illi l-liġi sussidjarja 12.12 tista´ tkun applikata f´termini ta´ definizzjonijiet għall-Kodiċi Ċivili. F'dan il-każ, l-attur sostna fl-avviż tat-talba illi bagħat ittra uffiċċjali 166A lil-konvenut, b'dan illi pero' naqas milli jippreżenta kopja tal-imsemmija ittra. Dan it-Tribunal hu tal-fehma illi l-imgħax għandu jibda jiddekkorri mid-data tal-imsemmija ittra uffiċċjali ġjaldarba l-attur juri b'mod ċar u unekwivoku lill-konvenut illi tali ittra intbagħtet lill-konvenut. Fin-nuqqas, l-imgħax jibda jiddekorri mid-data ta' din is-sentenza. Biss pero' f'kull każ, l-imgħax ta' tmienja fil-mija (8%) hu dak l-ammont ipprovdut fil-Kodiċi Ċivili illi għandu japplika, sakemm il-partijiet ma jiftiehmux fuq ammonti inqas jew sakemm ma tkunx applikabbli il-leġiżlazzjoni sussidjarja 16.06, u liema żewġ eċċezzjonijiet ma japplikawx f'dan il-każ. Ukoll, f'dan il-każ, il-konvenut mhuwiex ix-xerrej iżda kien il-bejjiegħ, b'dan illi l-imgħax ta' ħamsa fil-mija (5%) mhuwiex applikabbli.

Decide

Għaldaqstant, dan it-Tribunal jaqta´ u jiddeċiedi billi jilqa´ t-talba tal-attur fl-ammont ta´ elf tliet mija u tletin Ewro (Eur 1,330.00) illi għandhom jitħallsu mill-konvenut rappreżentanti prezz ta' bhima illi l-attur xtara mingħand il-konvenut u liema bhima ġiet ritornata mill-attur

lill-konvenut u bl-imgħax ta’ tmienja fil-mija (8%) li għandu jibda jiddekkorri mid-data tal-imsemmija ittra uffiċċjali hawn fuq imsemmija ġjaldarba l-attur juri b’mod ċar u unekwivoku lill-konvenut illi tali ittra intbagħtet lill-konvenut. Fin-nuqqas, l-imgħax jibda jiddekorri mid-data ta’ din is-sentenza. Ukoll, il-konvenut huwa obbligat illi jħallas l-ispejjeż in konnessjoni mal-ittra uffiċċjali hawn fuq imsemmija ġjaldarba l-attur juri b’mod ċar u unekwivoku lill-konvenut illi tali ittra intbagħtet lill-konvenut.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma´ dawn il-proċeduri huma kollha a kariku tal-konvenut.

Avv. Ilona Schembri
Ġudikatur